

SEAN-advies, nr. 15 betreffende het NEI-rapport "Noord-Nederland: volop ruimte voor economische activiteiten"

- gevraagd advies
- behandeld in vergadering d.d. 11 november 1994
- uitgebracht aan SNN (Commissie EZT) en Interprovinciale Statencommissie d.d. 14 november 1994

De kernvraag in het NEI-rapport "Noord-Nederland: volop ruimte voor economische activiteiten" is:

welke bijdrage kan Noord-Nederland, gebruikmakend van zijn sterke punten (ruimte, lagere grondprijzen, IPR enz.), op doelmatigheidsgronden leveren aan de oplossing van het (te verwachten) ruimtegebrek elders voor (bepaalde types) economische activiteit en welke acties zijn noodzakelijk/wenselijk in dit verband om een doeltreffende aanpak te kunnen realiseren. Daarbij wordt van de veronderstelling uitgegaan, dat 1) de intensiteit van de huidige en te verwachten ruimteproblematiek in met name West-Nederland en de huidige aandacht voor kostenbeheersing bij bedrijven in het voordeel van het Noorden zullen werken en 2) het afleiden van activiteiten naar Noord-Nederland besparing oplevert op diverse rijksbudgetten (bijv. bij Verkeer en Waterstaat).

Uitgangspunten/randvoorwaarden voor deze aanpak zijn (ook naar de mening van de SEAN), dat

- alle betrokken partijen daaraan meewerken (nationaal/regionaal)
- in Noord-Nederland eenheid van visie, beleid en uitvoering tot stand komt
- op rijksniveau een stimulerend en flankerend beleid wordt gevoerd (via beleidsinzet van verschillende departementen)
- dat EZ als eerstverantwoordelijke voor het regionaal c.q. ruimtelijk-economische beleid hierbij een coördinerende rol vervult
- de rijksoverheid tevens Noord-Nederland meer als volwaardig onderdeel van de nationaal economische ruimte benut i.p.v. deze regio als een min of meer losstaand achterstandsgebied beschouwt.

De SEAN meent, dat het NEI duidelijk heeft aangegeven welke kansen er voor Noord-Nederland liggen, welke plaats deze regio in Nederland kan vervullen en wat er moet gebeuren om de geschetste kansen ook inderdaad zo goed mogelijk te benutten. Wat dit betreft heeft de raad er met instemming van kennis genomen, dat het Ministerie van EZ aan SNN heeft toegezegd de conclusies en aanbevelingen van de NEI-studie mee te zullen wegen bij de bepaling van het te voeren beleid. Op basis van de komende EZ-nota Ruimtelijk-economisch beleid 1995-1999 kan door het Noorden nader worden bezien, welke eventuele aanvullende acties, bijv. met het oog op de parlementaire behandeling van de nota gewenst zijn.

Als eerste maatregel wordt door het NEI voorgesteld een onverwijlde opstelling en bekrachtiging (door provincies, grotere gemeenten en sociale partners) van een samenhangende integrale visie op de economische structuur, d.w.z. een visie op het aantrekken van zowel kansrijke activiteiten als op de daarvoor meest geschikte locaties/gebieden en het te voeren beleid voor geheel Noord-Nederland. Zo'n beleid is in de ogen van het NEI van groot belang om ruimtelijk-economische conflictsituaties te voorkomen. Bovendien heeft zij een belangrijke externe wervingskracht, omdat deze visie duidelijk maakt waarop wordt ingezet en hoe dit wordt bereikt.

Vanuit Den Haag kan een dergelijke ontwikkeling worden gestimuleerd, door op zo'n structuurvisie een premie (bijv. extra bijdrage voor de ontwikkeling van geselecteerde locaties) te zetten.

De SEAN heeft met een overeenkomstige argumentatie reeds eerder de opstelling van een ruimtelijk-economische structuurvisie bepleit (adviezen nrs. 6, dd. 10 mei 1993 en 8, dd. 8 september 1993). Belangrijk zou zijn dat een dergelijke visie door de rijksoverheid wordt onderschreven en het rijk zich voor de realisering mede verantwoordelijk voelt. In de MEZ-nota "Ruimtelijk-economisch beleid 1995-1999" zou op de wenselijkheid van opstelling van een noordelijke visie kunnen worden gewezen. Immers op deze wijze zou voor Noord-Nederland een nadere invulling worden gegeven aan het voornemen van MEZ om in deze nota een kader te scheppen, zowel voor het regionaal-economisch beleid als voor goede ruimtelijke voorwaarden voor economische ontwikkeling in alle regio's.

Het is reëel vast te stellen, dat ook wanneer SNN nu zou besluiten een integrale visie, zoals door het NEI bepleit, op te stellen, de uitkomsten daarvan geen rol meer kunnen spelen in het kader van genoemde EZ-nota, noch bij de herziening van de VINEX in 1995.

Teneinde toch op korte termijn (t.b.v. overlegsituaties, promotie, PR) te kunnen beschikken over materiaal dat de sterke punten van Noord-Nederland op indringende en overtuigende wijze in beeld brengt en waarvan derhalve een zekere wervingskracht uitgaat, wordt voorgesteld door een professioneel bureau een ruimtelijk-economische structuurkaart (in kleur) te laten vervaardigen. Op deze noordelijke kaart, samengesteld op basis van bestaande gegevens zouden in ieder geval moeten worden aangegeven:

- de structurering van de ruimte (zones/locaties), die voor realisering voor bepaalde segmenten c.q. categorieën van economische activiteiten geschikt zijn
- de voor het bedrijfsleven belangrijke infrastructuur
- de bedrijfsmatige en kennisactiviteiten, die in het Noorden over de nodige potenties beschikken en waarbij overloop-activiteiten vanuit andere delen van het land zich kunnen aansluiten (bijv. chemie, glastuinbouw, nutri-business).

Deze structuurkaart zou van een korte toelichtende visie moeten worden voorzien.

SEAN is graag bereid aan de opstelling van kaart en toelichting via een kleine groep vanuit SNN en SEAN mee te werken.

Groningen, 11 november 1994